

DEL I

KAPITEL 8 KOMMUNEN	3
A. Allmänt.....	3
B. Kommunens miljöförvaltning	4
C. Kommunens räddningstjänst	5

KAPITEL 8 KOMMUNEN

Kommunens uppgifter i samband med ett epizootiutbrott regleras av bl.a.

- kommunallagstiftningen,
- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- lag (2003:778) om skydd mot olyckor,
- miljölagstiftningen (miljöbalken 1998:808),
- livsmedelslagstiftningen

I detta kapitel beskrivs kortfattat kommunens ansvarsområden i samband med bekämpning av epizootisk sjukdom.

Texten grundar sig på material som tagits fram av de kommunrepresentanter som deltog i Jordbruksverkets STUDS-projekt 2002 – 2003. Uppdaterat 2009.

A. Allmänt

Kommunen har administrativa resurser som kan komma till nytta vid ett epizootiutbrott. Kommunen har också skyldighet att agera i egenskap av myndighet.

1. Administrativa resurser

Kommunens administrativa resurser kan tas i anspråk när det inträffar en ”extraordinär händelse” i kommunen. Med en sådan händelse menas en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting. Detta finns reglerat i kommunala ledningsplaner.

Kommunen är skyldig att ha ledningsplaner för kommunens verksamhet vid en extraordinär händelse.

Detta innebär att kommunen ska ha beredskap för bland annat epizootiutbrott och utgör en resurs även i epizootisammanhang.

Kommunen kan bistå med ledning av kommunens verksamhet, samt medverka i samordningen av insatser inom kommunens geografiska område, informationsinsatser, upplysningar och hjälp med presskontakter samt lokaler etc.

2. Myndighetsfunktion

I epizootisammanhang är det miljöskyddsnämnd eller motsvarande samt räddningstjänst som är de lokala myndigheterna.

Vid avfallshantering och smittrening kan stöd behövas av bl.a. kommunens

miljöförvaltning, renhållningsorganisation och räddningstjänst.

Miljöförvaltningen kan se till att åtgärder vidtas men genomför dem inte själv.

Räddningstjänsten ska bara genomföra saneringsåtgärder om åtgärden klassas som räddningstjänst enligt ”lag om skydd mot olyckor” (2003:778) eller om inget saneringsföretag kan utföra åtgärderna lika snabbt och/eller på ett likvärdigt sätt.

B. Kommunens miljöförvaltning

1. Omhändertagande av kadaver, gödsel, avloppsvatten m.m.

a. Kommunen ska genom sin miljöförvaltning med hänsyn till miljölagstiftningens krav anvisa lämpliga platser där

- epizootigravar kan grävas,
- gödselstackar och stukor som innehåller smittat eller misstänkt smittat material kan uppföras, samt
- avloppsvatten, spillvatten, m.m. som kan innehålla epizootisk smitta kan tas omhand.

b. Kommunens miljöförvaltning kan lämna upplysningar om vilken sorts material som, förutom djurkroppar, får läggas i en epizootigrav.

c. Kommunens miljöförvaltning kan också medverka vid bedömning av lämpligt sätt att omhänderta produkter som av smittskyddsskäl inte får avlägsnas från produktionsplatsen (t.ex. mjölk och ägg).

d. Kommunen kan, bl.a. genom sin miljöförvaltning, lämna hänvisning vad gäller skadedjursbekämpning och utrotning av smittspridande insekter men utför i regel inte uppgiften själv.

2. Spårande av livsmedelsprodukter

Kommunen är kontrollmyndighet enligt livsmedelslagen och har kontrollansvar för vissa typer av livsmedelsanläggningar som hanterar produkter av animaliskt ursprung och som kan bli föremål för beslut av olika slag vid utbrott av en epizootisk sjukdom. I detta sammanhang kan det krävas medverkan från kommunen vid bl.a. spårande av livsmedelsprodukter som saluhålls på marknaden.

Kommunen kan lämna uppgifter till länsstyrelsen eller Jordbruksverket om var i kommunen det finns anläggningar som hanterar livsmedel av animaliskt ursprung.

3. Platser för operativa ledningscentraler

Kommunen kan vara till stor hjälp när det gäller att skaffa lämpliga lokaler där operativa ledningscentraler kan inrättas vid ett epizootiutbrott av större omfattning. Sådana lokaler kan t.ex. vara sporthallar, idrottsanläggningar eller liknande som kan tas i anspråk, eventuellt efter utrymning, vid en stor epizooti. Skolor anses mindre lämpliga på grund av lokalisering, ofta mitt i samhället, samt för stor negativ påverkan på ordinarie verksamhet.

Lokalerna ska vara strategiskt utspridda i länet med hänsyn till djurhållningen i området (djurtäthet, lokalisering).

Se vidare kapitlen *Statens jordbruksverk*

C. Kommunens räddningstjänst

1. Säkerhets- och riskanalys

Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ger bl.a. kommunen ansvaret för att det görs en bred säkerhets- och riskanalys som bör omfatta andra risker än de som normalt hanteras av räddningstjänsten. En sådan analys bör även beröra kommunens ansvar vid ett epizootiutbrott.

2. Skyldigheter och rättigheter

a. Vid ett epizootiutbrott har kommunen inklusive räddningstjänsten ett ansvar för att samverka med andra berörda myndigheter och organisationer.

b. Räddningstjänsten kan bistå en annan myndighet med personella och materiella resurser förutsatt att den inte är upptagen med en händelse som betraktas som räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Om det finns företag som kan göra samma sak lika snabbt och lika bra eller bättre ska dessa företag användas i första hand.

3. Räddningstjänstens roll vid bekämpning av epizootier

a. Det kan i vissa fall (t.ex. vid ett större epizootiutbrott) bli aktuellt att hemställa hos kommunen om resurser från den kommunala räddningstjänsten för bl.a. smittrenningsåtgärder.

Räddningstjänstens personal är van att arbeta i oren miljö och övar dessa moment kontinuerligt.

Räddningstjänsten har skyddsutrustning och saneringsutrustning som kan ställas till förfogande och har även personal som krävs för att lösa uppgiften.

b. Räddningstjänstens personal kan användas som en stabsresurs eftersom den är van att fatta operativa och snabba beslut.

c. Räddningstjänstens personal har god kännedom om kommunens organisation och var man kan hämta lokala resurser.